

Elof, Loffe, Johansson växte upp på Elfviks gård där hans far, Herbert, var statare. När han blivit vuxen köpte Loffe (född 1930) lastbil och startade slutligen ett eget åkeri. År 2006 berättar han för Per Svensson om skoltiden och beredskapsåren.

Krigsår på Elfvik

Livet i statarlängan på Elfvik

Familjen fick bo i ett hus som är borta nu, men som låg norr om själva gården, utmed vägen mot Räviken. Det var ett stort trähus där de anställda på gården bodde. Huset bestod av tre våningar med tvårumslägenheter i de första våningarna. Dessa var familjebostäder medan den tredje våningen var avsedd för ungar. Det fanns el i huset men varken vatten eller avlopp, allt fick bäras in och ut. Uppvärmningen skedde med spisar och kaminer. Mitt över vägen fanns ett liknande hus och vid smedjan nere i backen fanns en gemensam brunn. Bostadshusen är numera rivna men smedjan finns kvar och används idag som hönsbarnhus. En bit in mot skogen låg torrdassen och visthusbodarna. Loffe minns att han och hans äldre bror brukade bo ute i visthusboden på somrarna. Där var det lite svalare och så fick de vara i fred.

- Det var ett bra ställe för ryska posten.

Barnen Johansson blev totalt sju stycken. Loffe var näst äldst. Med mormor var det alltså tio personer som skulle samsas i två rum och kök. Varje familj hade hushållsgris, några höns och odlingslotter för potatis, kålrötter och grönsaker. Att sköta detta var hustruns arbete, liksom vedhuggning, men här fick förstås barnen hjälpa till.

Långt till skolan för Elfviksbarnen

På hösten 1937 började Loffe i skolan. Det hade funnits en skola i Elfvik ända fram till 1931 då eleverna blev för få och skolan lades ner. Nu fick barnen på Elfvik i stället åka med Borgelins bussar till Klockargårdens skola. Där blev eleverna snart så många att skolan behövde byggas till. I väntan på nybygget fick man klara sig med provisorier i näraliggande byggnader. Första året fick Loffe därför gå i Missionskyrkan vid Bergsvägen med fru Rosqvist som lärare. Senare hamnade han i Kvarnskolan och därefter i själva Klockargården med Elly Ivarsson som lärare.

Bussen gick halv åtta på morgonen från Elfvik och då gällde det att inte komma för sent. Skolfrukosten fick barnen från Elfvik äta nere i huset Nynäs i hörnet av Zetterbergsvägen och Stockholmsvägen, där fru Kretz svarade för serveringen.

Grisuppfödning under beredskapsåren

Redan 1935 arrenderade familjen Janse ut jordbruket på Elfvik till Ulf Strange, som därmed blev ny chef för de anställda på gården. Relationen mellan den nye arrendatorn och Herbert Johansson blev tydligen god, för de två började föda upp grisar tillsammans. Verksamheten växte i omfattning och när andra världskriget bröt ut hade de 50 svin som Herbert skötte vid sidan av sitt övriga arbete. Men i likhet med de flesta blev Herbert inkallad i militärtjänst. Då var det ingen annan råd än att Loffe, vid sidan av skolarbetet, fick sköta svinen. Hans äldre bror hade redan annat arbete inne i Stockholm.

Det största jobbet med svinen var att skaffa mat till dem. Under kriget fick svinägarna på Lidingö ställa ut tunnor där folk kunde lägga sina matrester. Svinmatstunnorna måste förstås tömmas ofta och det blev Loffes uppgift. Han körde runt med häst och vagn och tömde tunnorna i en större behållare på vagnen. Dessutom hade man ställt ut tunnor i Hjorthagen. Det var ett problem för Loffe, eftersom man måste vara minst 15 år för att få köra över Lidingöbron med häst

och vagn. Det löstes dock genom att en bekant till Johanssons, som hade åldern inne, hjälpte till. Han hoppade på ekipaget ovanför Torsviksbacken och följde med till Hjorthagen och tillbaka.

Tunnorna var ett rationellt sätt att tillvarata matrester som annars skulle ha kastats men det var ett orimligt tungt arbete för en ung grabb. När Loffe kom tillbaka till Elfvik med sin last skulle han dessutom föra över svinmaten till stora grytor för kokning. Det blev dryga dagsverken för honom. Förmodligen kom läxläsningen ibland i kläm.

Luftvärnskanoner och hemlig kryptering

Kriget märktes ute på Elfvik även på annat sätt. Ett luftvärnsbatteri med två kanontorn förlades i skogen sydost om Räviken och man byggde ett bevakningstorn i skogen norr om Hustega gård. På den tiden fanns ju ingen radar så man fick spana med öga och öra. Numera vet vi också att en hel del hemligt krypteringsfolk var verksamma ute på Elfviklandet och senare var norska motståndsmän förlagda där.

I övrigt gick livet sin gilla gång. Kursgårdarna som nu ligger på rad utmed Hustegafjärden var då privata egendomar ofta med fina trädgårdar och särskilda trädgårdsmästare. Det var spännande platser för ungdomarna på Elfvik.

Några slarvigt förvarade tändhattar och ungdomligt oförstånd kunde vid ett tillfälle ha blivit ödesdigert för Loffe, men han kom undan med två avsprängda fingrar. Händelse väckte stor uppmärksamhet i skolan.

En verksamhet som kom att betyda mycket positivt för ungdomarna på Elfvik var den populära "Klubben" med teater, musik och dans. Den bildades på initiativ av Evald Andersson och man höll till i den nedlagda skolan i hörnet av Elfviksvägen och Furutorpsvägen. Där fick man disponera några gamla klassrum på nedre våningen och kunde bl.a. bygga en scen. Loffe kommer ihåg att han skötte teaterridån.

År 1945 gick Loffe ut 8:an i Torsviks skola och började sin karriär som åkare hos Ivar Holmer. Av det han tjänade behöll han 125 kr i månaden och lämnade resten till fadern eftersom han fortfarande bodde hemma.

Ur Lidingöboken 2006. "Statarpojken som blev storföretagare". Elof Johansson intervjuades av Per Svensson.